

بسم اللہ الرحمن الرحیم

المسیرہ درک

قدیر محمد امان پور

www.ketab.ir

سرشناسه:
عنوان و نام پدیدآور: ایلیمه درک/قدیر محمد امان پور
مشخصات نشر: گنبد کاووس: ایل آرمان، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری: ۱۴۵ ص.
شابک: ۵۰۰۰ ریال: ۱ - ۴۹ - ۷۸۸۲ - ۹۶۴ - ۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی: فیا.
موضوع: شعر ترکمنی - ایران - قرن ۱۴.
رده بندی کنگره: PL ۲۳۴ / ۷۶ الف ۹ ۱۳۹۲.
رده بندی دیویی: ۸۹۴ / ۳۶۴۱
شماره کتابشناسی ملی: ۳۳۷۴۶۴۰

نام کتاب: ایلیمه درک
مؤلف: قدیر محمد امان پور
ناشر: انتشارات ایل آرمان
تلف: ناشر: ۳۳۴۰۰۸۴ - ۱۷۲+
شابک: ۱۳۹۳ (ه. ش.)
جلد: ۱۰۰۰
ویراست: محمود طلاگزی
حروفچینی و طراحی جلد: یاشا نیازی
(گنبد کاووس: ۱۳۹۲)
قلم: رقعی ۱۴۰ ص
جاب و صحافی: غنچه
قیمت: ۵۰۰۰ تومان
شابک: ۱ - ۴۹ - ۷۸۸۲ - ۹۶۴ - ۱۷۸
کلیه حقوق برای مؤلف محفوظ است.

زندگی نامه شاعر قدیر محمد آمان پور

شاعر مردمی ترکمن صحرا، قادیر آمان پور در سال ۱۳۳۴ هـ.ش در یک خانواده دهقان در روستای یکه قوز از توابع کلاله دیده به جهان گشود. از همان دوران کودکی دوست داشت در کنار کمک به پدرش در کارهای زراعت و دامداری، اشعار و ترانه و سروده‌های ترکمنی را یاد بگیرد.

آمان پور با اینکه در حوزه‌های علوم دینی و مدارس جدید تحصیل نکرده، به سبب استعداد سرشاری که داشته، نخستین اشعارش را با الهام گرفتن از طبیعت زیبایی بدگاهش در سن ۲۰ سالگی آغاز می‌کند و همچنین در کنار نی‌نوازان و بخشی‌ها، در مجالس عروسی و عرس می‌خواند.

مضامین اشعار او، عاشقانه، اجتماعی، وصف طبیعت و پند و اندرز می‌باشد، و باغشی‌هایی چون: سیج نوری، آرجی باغشی، بایری پاشای، اراز محمد باخوشی و قولی باغشی اشعارش را در قالب رود و ترانه در رادیو گرگان و در مجالس عمومی و مجالس جشن و سرور اجرا نموده‌اند.

مله بهرامی - حاجی یوسف بریزی، قمرالدین بهمنی، مجید ربانی، احمد کشواد، عاشر گلدی گرکزی، خدر قلی زاده، جمال باغشی‌هایی هستند که اشعار این شاعر را در محافل و مجالس عروسی اجرا کرده‌اند.

وی در امور اجتماعی، فرهنگی و ورزشی نیز فعال بوده و در رواج و اعتلای ورزش کشتی محلی ترکمنی، لحظه‌ای از تلاش و فعالیت ننموده است.

شاعر آمان پور اینک در کلاله در خانه‌ای است که بسیار فقیرانه زندگی می‌کند و با داشتن هشت فرزند (سه پسر و پنج دختر) از بیماری مزمن رنج می‌برد و در وضعیت مستضعفانه به سر می‌برد و با کمک مردم نیوکار بخش منطقه گذران زندگی می‌کند.

عمرش روز و نیمش رسا باد

بیان و عارامایی

ماضمونى

صفحه	عنوان
الف	سۆز باشى
۱	اتمه
۲	قاسم بىر تىن جان الله
۵	تور كىن صحرادا
۷	مىن لىر
۹	تور كىن
۱۱	اوتوپ بولدى
۱۲	هاني
۱۴	دېلېنە سوغات
۱۵	بالام
۱۷	بدو
۱۸	عزيز اوبام يىكە قوز
۲۰	بدولر
۲۲	آرمانلى مرگن
۲۴	آغالار
۲۵	قلم يىلانلى
۲۶	گورونمز
۲۷	گىتمەلى دىر
۲۹	نامە
۳۰	ناتسین
۳۲	بولما يارمى
۳۴	ای پول
۳۶	بللى دال
۴۰	دوستوم

۴۱	نه پیدا
۴۲	دنیا هی
۴۴	غریبینگ
۴۵	دوتار
۴۷	سیل گلستان
۵۰	اریشی یالی
۵۱	فراغی
۵۳	آیاتیر برده
۵۵	علی دیر
۵۶	محمد رسول الله
۵۸	داغلی
۵۹	شایدلر
۶۰	تور کیم سس
۶۱	مبارک بوسون
۶۳	قوتلایان ایل لر سس
۶۴	فراغی حقه
۶۶	قوچ ییگیت
۶۸	وکیل لر
۷۰	اجم جان سنی
۷۱	مسکین قیلیچ
۷۳	بالام سانگا
۷۵	پولونگ بولماسا
۷۷	کیدر سن
۷۹	خبردار بولغون
۸۰	گرک
۸۱	حیرانی من
۸۳	گیتمه لی دیر
۸۵	معنا آلینگ
۸۷	ایچیپ باریار

۸۹	ر حىم ايلە
۹۰	اۆلمەزدىن اوزال
۹۲	شفا بىر مانگا
۹۴	اۆلمەجك يالى
۹۶	يېگىت لىرىم
۹۷	آلدادى منى
۹۸	يالاپ گىزر
۹۹	آلايمەدەيم
۱۰۰	ئىكزە يار
۱۰۲	خوار اتمە منى
۱۰۳	توشقان دايى
۱۱۲	حاجى مەشۇردىنگ
۱۱۳	يادلادىم
۱۱۸	سۆۋدۈگىم
۱۲۰	ياندەيم
۱۲۱	يارىم يانسىن
۱۲۲	گىتدىنگ
۱۲۳	دىنگە سۆزۈم
۱۲۴	يۈزۈنگ دۇندردىنگ
۱۲۶	ابراھىم قالمادى
۱۲۷	عبدالجليل
۱۲۸	يىكشەنە
۱۳۰	كەدخدا چىغلى ھانى
۱۳۳	محمود شاھىرىم

قدىر محمد آمانپور (ايل ايچىندە يۇرگۈنلى آدى قادىر آمانپور)، آتاسى نىنگ آدى «آيمحمد» (معروف آيى داليجە) گۈللىگ طايىفەسى نىنگ قايسى بۇلەگى نىنگ قارناس تيرەسى نىنگ داليجە اوروغىندان دىر. ۱۳۲۳-نجىھ شىيلىندا يىكە قوز اوباسىندا دىنا گادىر و حاضىر يىكە قوز اوباسىندا ياشاپ يۇر. يدى ياشدا آتاقولى ايشاندا بىر ناچە وقت تىلىم يىپ و سونگرا اوقوونى دوام اتماندىر. ياشلىقدان اۇز آقاسى خىرى 'شاهىرىنگ قوشغولارى ايتىپ سىر آلىپ، يىگرىمى ياشدان بارى قوشغى يازىپ باشلايدىر.

اۇ اوباسىنى وصف ادىپ شىلە دىيىار:

بىان اتمى يىكە قوز

هاطار-هاطار كەسى

آذان-قامت بىلن سەن

نىچە مۇلا حاجىسى بار

يىكە قوز اوباسى نىنگ بللى وادىسى يالىما سىر شىرەلەپ آيدىار:

پهلوانلىق آدىن آلان

بايراق آلىپ گۈلۈپ گىن

يىگىت لىرە شادلىق قىلان

حسن 'آدىلى اوجاسى بار

شاهىر خدای تعالی يوزلەنىپ درگاهىندان، اهلى مسلمانا دىيارىغا

يا يارادان قادر الله

۱- خىرى مامد: گىلدى مادىنگ اوغلى، نىاز محمد خانىنگ آغىغى. اوندان: شىر مردە. باشغا هم بىر ناچە قوشغى قالىيدىر.

۲- حسن پاليوان: حسن، آتاسى نىنگ آدى آنا. گۈللىگ طايىفەسى نىنگ قايسى بۇلەگى نىنگ قارناس تيرەسى نىنگ داليجە اوروغىندان. ۱۶ ياشىدا اولى پاليوانلار بىلن گۈرۈشىپ بۈكە بايراقلار ايه بولۇپ دىر. حسن پاليوان و حسن قايسى آدلارى آلان، ۱۳۹۲-نجى يىلىنگ اردىبېشت آيى نىنگ ۱۴ گۈنى ۸۶ ياشىندا يىكە قوز اوباسىندا دىنادن اۋتدى.

مسلمانا رحم ايله
ير يۇزۇنى ظالم آلدی
سن اسلاما رحم ايله

اقبالیم باغلايدير بختیم قابی سین
اۇزاتسام آچیلماز الیم بیلائی
دیمچه بۇندیز یالبار یارین خدایا
ناریم گجیار دیلیم بیلائی
ایل-گونونگ آغزی ب بولماغی شاهیرینگ اولی آرزووی بولوپدیر:

دوغان دۆره دوستلوق کۆپ بولسون
آغزی بیسیر یاشایلیغ کمن صحرادا
ایشیمیز اونگ بون حق نالال سین
آغزی بیسیر یاشایلیغ یورک صحرادا

اونونگ قوشغی لاریندا، سختوم، مسکین قیلیجینگ وییله کی کلاسیک شاهیرلارینگ
قالیدیران تاثیرلی آیدینگ گۆرۆنیار. ایه شعر بزمک، کلاسیک شاهیرلاریمیزینگ اولانان شعر
قالبلاریندان داشاری چیقماندیر. اونونگ قوشغی لاری، دۆرتله مه "قوشوق"، فورمالاریندا
دۆزۆلیپدیر:

کأن کپله ییپ بیر-ده جدل ایلمه
اولی گناه شودور یالان سۆیله مه
دعوا-جدل دۆشمه آدم سایلما

تورمانینگ گوردوم دییپ آیتماغیل بالام

انچه قوشغوسیندا ترکمنینگ بدونی تعریفلاپ آیدان سطرلرینه قابیل یلارینگ

کۆپ زیبالیق سنده باردیر قویروق لیبالی بدو

هر کیم سنی گۆرمک ایسلار داشی میهمان لی بدو

قدیر آقانیگ داغ اوغلودیغی وداغ یالی یورکلی باتیرلار بیلن گۆندیگینی قوشغولاریندان

آنگسانگ بولیار:

هر قاسماقدان یالار لار آقان

هر درآنگدن چشمه چيقان

سرينگده جرن لر بۆكن

هيچ بير تايينگ يوقدور داغلار

يادا:

داغلارينگ باشيندا سيل اديپ گزن

قوش توتوپ قوواقدا ياتان مرگن لر

يادا: امان قوشچي، آد اديپ اۆتن

داغلارينگ آووني آتان مرگن لر

شاهيرغربليغينگ ايندن چكن دردينى بيان اديپ يازان قوشغوسى-دا آر دالدير:

بوتلا ياشيندا غور آماز

جۆي گدەريونگ-يىماسا

قوم-قارداش چاقماز

جوينگده پولوپ-يىماسا

شاهيرمريض بولوپ سنى من اديپ ياتان وقتيندا خدايدان شفا ايسله يار:

يا يارادان قادر خدا

سن اۆزونگ شفا بر مانگا

بر درده مبتلا اتدينگ

سن اۆزونگ شفا بر مانگا

تركمەن خلقى نينگ بيرناچه شاهيرلرى ئابۇللى بولۇپ دۇنيادىن كېتەر، اينە شولارنگ بيرى هم

محمودشاهير'دير. قاديرآقا، محمودشاهير دنيادىن اوتەنيدى دەپ بىلە يازىدیر:

ياد اديپ من يادگار دستانا دۆزسم دل بيلن

حيف آرمان جوان ليقدا اۆتدى محمود شاهيريم

مئلى گل دگ آچىلىپ اويناپ گزردى ايل بيلن

اوجدى گۆزدن ايندى گلەز گيتدى محمود شاهيريم

۱- محمود شاهير: صالح آباد اوباسيندا ياشاپ وشول برده هم دنيادىن اۆتۆيدىر. اونونگ قورگن وبيرام

سنى ويير ناچه قوشغوسى آيدىم بولوپ آيدىليار.

